

stifte ny Laan. Der er forskellige andre forelagte Forslag, som ville kræve ikke ubetydelige Summer, men de nævnte ere de væsentligste.

Allerede det, jeg her har nævnt, vil andrage 7—8 Mill. Naar vi desuden tage Hensyn til den formentlige Forøgelse, som vil fremkomme ved samtlige Forslag paa Finansloven og Tillægsbevillingsloven, vil det lavt regnet blive 8—9 Mill. Kr. Derimod staa — i det væsentlige dog først efter det Finansaar, hvorfor dette Forslag gælder — de Merindtægter, der kunne ventes ved Omvurdering til Ejendomsskyld, og Indtægten af Nationalbanken. Det vil alt i alt sige, at hvis de Lovforslag af særlig finansiel Betydning, der ere forelagte i Aar, gennemføres, staa vi, naar Budgettet med 1 Mill. Kr. Underbalance lægges til Grund, foran et Underskud af omtrent en halv Snes Millioner.

Men saa finder man, som det synes, let sin Trøst i den Betragtning, at Indtægterne erfaringsmæssigt komme saa meget rigeligere ind end budgetteret. Man siger: Det gaar ikke saa strengt til, som Præsten præker, og at disse 10 Mill. Kr.s Underskud, som ikke usandsynligt vilde fremkomme, hvis Budgettet holder stik, vil ikke alene ikke komme, men det vil forvandles til et Overskud. Ja, i indeværende Finansaar føler jeg mig ogsaa sikker paa, at Indtægterne ville overskride de paa Finansloven budgetterede, og det er muligt, at de ogsaa ville det i Finansaaret 1908—09, for hvilket det forelagte Finanslovsforslag skal gælde, men derom kan ingen vide noget. Derimod føler jeg mig ganske vist sikker paa, at hvis vi, som vi alle haabe, faa de af finansiel Betydning forelagte Forslag gennemførte, vil man komme til at staa overfor meget vanskelige økonomiske Tider i den Fremtid, der ligger bag ved de Aar, jeg her har nævnt. Heller ikke jeg nærer Tvivl om, at den økonomiske Fremgangsølge, der har baaret vore Statsfinanser saa højt oppe, nærmer sig Dalen. Det er vel rigtigt, at Bølgebjergene og Bølgedalene ikke mere ere saa høje eller dybe som tidligere, Bølgerne i det økonomiske Liv ere nu jævner end før, men ikke desmindre er det utvivlsomt sikkert, at Bølgebjergene og Bølgedale bliver der ved at være. Og den Omstændighed, at vi nu saa længe have været paa et Bølgebjerg, at vi med Naturnødvendighed nærme os Bølgedalen, vil selvfølgelig gøre sig stærkt gældende i hele vor Finanshusholdning.

Men medens vi sikkert kunne forudse, at den stærkt stigende Overskridelse af de

regnskabsmæssige Indtægter over de budgetterede vil holde op, i alt Fald blive langt mindre fremtrædende i de følgende Aar, kan man med endnu større Sikkerhed sige, at Udgifterne bestandig ville stige. Og det kan man ikke mindst paa Grund af, at vi saa ganske ere komne bort fra den Betragtning, der prægede den danske Finansstyrelse i Tschernings, Fengers og Monrads Tid, at Pengene have det bedst i Borgernes Lomme, og at saa meget som muligt skal overlades til det private Initiativ, medens Staten skal gribe ind saa lidt som muligt. Det er man kommen fuldstændig bort fra, og jeg har i den politiske Virksomhed, jeg har udfoldet, været med til paa mange Punkter at bringe os bort derfra. Jeg tror ikke, at disse gamle liberalistiske Principper mere passe, vi ere komne ind paa en stærkere Indgriben af Staten. Vi have alle været med hertil, og vi staa langt fra ved Enden af denne Udvikling. Men vi maa da ogsaa se Konsekvenserne deraf i Møde, og de ere, at endnu en Række af Aar ville Statsmagten og Statsfinanserne komme til at gribe videre end før, og som Følge deraf ville vore Budgetter blive mere og mere spændte. Sikkert er det ligeledes, at en hel Række af Udgifter med Naturnødvendighed er stigende, og en Del af dem er ikke mindst stigende i de daarlige Tider. Det er den lange Række af Udgifter til sociale Formaal, den Række af Udgifter, der hvile paa Love som Alderdomsunderstøttelsesloven, Sygekasseloven, Loven om Arbejdsløshedskasser, Hjælpekasser og Tuberkuloselovene. Vi have jo givet dem med fuld Viden om, at de ville kræve mere og mere Aar for Aar, og de kræve ikke mindst, hvad jeg betoner, i de Aar, hvor Indtægterne flyde mindre rigeligt ind, fordi Tiderne ere daarlige.

Nu paaberaaber man sig, at for 1906—07, som det sidste Statsregnskab angaar, er det budgetterede Underskud af 5 Millioner forvandlet til et reelt Overskud paa $5\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Men hvorledes er det fremkommet? Væsentlig er det ved tre Faktorer. For det første have de indirekte Afgifter oversteget det budgetterede Beløb med 7 Millioner, Statsbanerne have givet $1\frac{1}{2}$ Million mere i Overskud end budgetteret, og endelig er der dette, at der paa § 27 er anvendt, saa vidt jeg husker, 4,200,000 Kr. mindre, især til forskellige offentlige Arbejder, end budgetteret, og at der paa § 26, ligeledes væsentlig til offentlige Arbejder, er kommet omtrent 1,700,000 Kr. mindre til Anvendelse end budgetteret.